

OVER SKIGARD`N

Utgiver: Landbruksforvaltningen i Folldal kommune
Enhet for Teknisk, Landbruk og Utvikling
Nr. 2/2019 Mai

Landbruksforvaltningen i Folldal Kommune
Åpningstid Mandag-Fredag kl 09.00 -14.30.
Telefon: 62 49 10 00,
Epost: postmottak@folldal.kommune.no
Nettside: www.folldal.kommune.no

KOMMENTAR FOR EGEN REGNING

v/jordbrukssjef Bjørn Gussgard

Lamminga er i gang, og snart begynner graset forhåpentligvis å gro. Hva beitesesongen og vekstsesongen 2019 vil bringe er det ingen som vet akkurat nå.

Etter tidenes tørkesommer i 2018, og i visse deler av kommunen også mye isbrann og dårlige grovforavlinger i 2017, er det lite ubenyttede grovfor som ligger igjen i vår. Stort sett blir det tomme forlagre i juni. Håper alle gjør en så god innsats som mulig for gode grovforavlinger i år, og utnytter den dyrka jorda som drives maksimalt. Jeg kan ikke gi noen garanti for at rundballer til overs til høsten kan bli solgt, men mye tyder på at vi trenger et år eller to med gode forhold for avlinger, før rundballer eventuelt igjen er overskuddsvare.

Beitesesongen i utmarka er det andre store spørsmålet. De siste åra har tapsutviklinga i organisert beitebruk i Folldal gått i riktig retning. Men hver nye beitesesong er en ny sesong. Vi vil alltid ha risikoen for at ulv eller bjørn kommer inn og skaper tunge skadesituasjoner, og blir det mere jerv igjen så vil lammetapa igjen kunne øke. Det er viktig å holde fast ved at Folldal og Nord Østerdal er beiteprioritert område der utmarka skal nyttes til beitebruk. Utmarksbeiting har etter min mening såpass mange fordeler i forhold til dyrevelferd, at noe tap til rovdyr ikke kan overskygge fordelene med at dyra får gå fritt hele sommeren. Dersom skadeomfanget blir stort så er det skadefelling som skal være virkemiddelet og ikke fjerning av beitedyra. Men skadefelling på barmark er som kjent ikke alltid så enkelt å få til i praksis. Med det interkommunale fellingslaget skjer det en del på fellingsfronten både med å skaffe seg erfaring fra mange ulike situasjoner og med utvikling av hunder, og det er positivt.

Skogen i Folldal er en ressurs som kunne vært utnyttet mere. Bruk den skogfaglige kompetansen med Anders Jensen som utenom kontordagene i Folldal er å treffe på telefon hele uka. Det er ganske bra tømmerpriser nå, og muligheter i skogen. Sjekk side 12 i dette skrevet.

Søknadsrunden på produksjonstilskudd i mars viste 98 søkere i Folldal med husdyrproduksjon av et eller annet omfang. Det er første gang det tallet bikker under 100. Vi har mista noen aktive enheter siste året. Folldal er en fjellkommune med mange små jordlapper og noen litt større. Ressursene høstes best med et mangfold av bruksstørrelser. At det investeres i en del større driftsbygninger er positivt, men bør ikke være til hinder for at det også kan være andre tilpasninger. Vi trenger alle som vil drive.

LANDBRUKSPERSONELL I FOLLDAL KOMMUNE

Gjør gjerne forhåndsavtale i servicekontoret, så er dere sikre på å treffe oss.

-Bjørn Gussgard, jordbrukssjef, 80% stilling, vanligvis ikke tilstede fredager, bjorn.gussgard@folldal.kommune.no

-Anita Tellebon, fagkonsulent landbruk, 60% med landbruksarbeid, vanligvis ikke tilstede torsdager, anita.tellebon@folldal.kommune.no

-Synnøve Steien Bakken, fagkonsulent landbruk, cirka 40% med landbruksarbeid. synnove.s.bakken@folldal.kommune.no

-Anders Jensen, skogfaglig kompetanse, Fellesforvaltningen Alvdal/Tynset, vanligvis kontordag i Folldal annenhver tirsdag (partallsuker). anders.jensen@alvdal.kommune.no. For øvrig er det bare å kontakte Anders på kontoret på Storsteigen telefon 62 48 91 33 / 95842247.

RMP – REGIONALE MILJØTILSKUDD I INNLANDET – GENERELLE MILJØTILTAK

- Betydelige endringer i forskrifter fra og med 2019

Det er to årsaker til at det blir ganske store endringer i en del av RMP ordningene:

-Hedmark og Oppland sine RMP skal slås sammen. Fylkene har hatt ganske forskjellige program både i forhold til ordninger og satser.

-Jordbruksoppgjøret 2017 ga føringer på innhold i noen av tilskuddsordningene i RMP. Blant annet er det krav om tilskudd til bratt areal med en minimumssats, og det er satt krav til størrelsen på setertilskuddet. Oppland er et «bratt fylke» i mye større grad enn Hedmark. Føringerne fra jordbruksoppgjøret 2017 har derfor som en indirekte konsekvens gitt mindre midler til en del andre RMP ordninger som Hedmark har hatt fram til nå.

Ny forskrift om regionale miljøtilskudd for Innlandet er nå vedtatt. I forskriften står alle ordningene det er mulig å søke tilskudd til. Forskriften følger regionalt miljøprogram for Innlandet 2019-2022, som ble vedtatt 28. november 2018, som en del av regionalt bygdeutviklingsprogram. Det er videreført flere ordninger som har vært med i de regionale miljøprogrammene for både Hedmark og Oppland tidligere, men det er også noen nye ordninger som er kommet inn og noen gamle ordninger som er endret. Innlandet innfører ordninger som skal være med å styrke jordbrukets innsats for å ivareta miljøverdier i jordbrukslandskapet. Utdypende informasjon om ordningene vil bli beskrevet i veiledningsmateriale som kommer i juni etter jordbruksoppgjøret.

De viktigste nyhetene i regionalt miljøprogram som er aktuelle for vår region er:

Tilskudd til melkeproduksjon på seter (Drift av seter) – krav om 6 ukers seterdrift:

Setertilskuddet - melkeproduksjon på seter videreføres i Innlandet. Det er nå et nasjonalt krav om minst 6 ukers produksjonsperiode. Tilskuddet blir minst kr 50.000,- pr seter.

Skjøtsel av kulturhistoriske områder (= Tilskudd til drift av seterareal)

Formålet med tilskuddet er å stimulere til skjøtsel i form av beiting og slått/rydding for å holde disse tradisjonelle jordbruksarealene i hevd. Det kan gis tilskudd til maksimalt 20 dekar pr seter (tidligere 30 dekar). Tilskuddet pr dekar vil bli redusert i forhold til tidligere, men endelig sats er ikke klar. Du kan lese mer om ordningen her:

<https://www.fylkesmannen.no/nb/innlandet/landbruk-og-mat/miljotiltak-i-jordbruket/regional-miljoprogram-for-jordbruket/skjotsel-av-seterarealer/>

Tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel

Innlandet innfører alle ordningene til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel:

Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen (i etablert eng)

Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres om våren eller i vekstsesongen. Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter spredning i søknadsåret. *Det vil ikke lenger være mulig med høstspredning av husdyrgjødsel om en skal søke på denne tilskuddsordningen.*

Spredning ved nedfelling eller nedlegging

Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret. Husdyrgjødsel spredd ved nedlegging i åpen åker må moldes ned innen 2 timer.

Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding – (innen 2 timer)

Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret.

Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange (tillegg til de andre ordningene)

Det kan gis tilleggstilskudd til kulepunktene nevnt over ved spredning med tilførselsslange. Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange ved å eie eller leie utstyr.

For alle tiltakene som gjelder husdyrgjødsel skal foretaket ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato/tidspunkt og gjødselmengde spredd pr dekar, samt tidspunkt for nedmolding ved spredning i åker.

For mer informasjon om ordningen med spredning av husdyrgjødsel:

<https://www.fylkesmannen.no/nb/innlandet/landbruk-og-mat/miljotiltak-i-jordbruket/regional-miljoprogram-for-jordbruket/tilskudd-til-husdyrgjodselspredning/>

Tilskudd til soner for pollinerende insekter – ny ordning (§ 9 i forskriften)

Det kan gis tilskudd for å så og skjøtte soner med pollinatorvennlige frøblandinger på jordbruksareal. Det mest aktuelle for vårt område er å etablere en egen stripe for pollinerende insekter, bredde minimum 2 meter. Du kan lese mer om ordningen her:

Nedlegging av husdyrgjødsel. Foto: Karoline Finstad Vold

<https://www.fylkesmannen.no/nb/innlandet/landbruk-og-mat/miljotiltak-i-jordbruket/regional-miljoprogram-for-jordbruket/tilrettelegging-for-pollinerende-insekter/>

Tilskudd til drift av beitelag – NB! strengere krav til organisasjonsform

Det er nå krav om at beitelag må være registrert som *samvirkeforetak (SA) eller forening i Enhetsregisteret* for å kunne søke tilskudd. Det betyr at de beitelag som fortsatt har organisasjonsformen BA (begrenset ansvar) ikke er tilskuddsberettiget. Det anbefales at de beitelag som fortsatt er BA, endrer organisasjonsform så snart som mulig, og i god tid før høsten. Det ser for øvrig ut for at Brønnøysundregistrene pr i dag kun godtar at BA endrer til organisasjonsformen SA og ikke til forening.

Tilskuddet utmåles pr dyr som er *sluppet* på beite. Dette blir en endring fra siste års praksis, da tilskudd ble utmålt på bakgrunn av antall innsanket dyr.

Signaler vi har fått er at tilskuddssatsen pr dyr i organisert beitebruk blir redusert i forhold til tidligere.

Andre ordninger med miljøtilskudd aktuelt for vår region, m.m:

- Drift av bratt areal – likt som 2018.

- Beiting av verdifulle jordbruksarealer på innmark (må være registrert som verdifullt kulturlandskap i miljøbasen Naturbase)
- Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer
- Ingen jordarbeiding om høsten (utsatt jordarbeid)

Det finnes flere ordninger, men kanskje ikke like aktuelle for vårt område.

Det oppfordres til å sette seg godt inn i forskrifter og veiledningshefte før det søkes tilskudd. Feil opplysninger kan medføre avkorting av samlet tilskudd til foretaket. Veiledningshefte vil komme i juni etter jordbruksoppgjøret. Forskriftene finner du her:

<https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-innlandet/07-landbruk-og-mat/miljotiltak/forskrift-om-regionale-miljotilskudd-i-jordbruket-hedmark-og-oppland.pdf>

Søknadsfrist 15. oktober

Ny frist for å søke om regionale miljøtilskudd er 15. oktober. For beitelag er søknadsfristen 15. november.

SMIL-MIDLER - SØKNADSRIST 15. MAI

Det nærmer seg søknadsfrist på SMIL-midler, Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket.

Fylkesmannen har gitt Folldal kommune kr 420.000,- til viderefordeling på lokale SMIL-prosjekter i 2019.

Som tidligere informert om i «Over skigard'n», skal det fra 2019 søkes via elektronisk søknadssystem i altinn. Det er foretaket som kan søke, ikke privatpersoner. Etter innlogging må man velge aktør i nedtrekkslisten – ditt foretak med organisasjonsnummer.

Formålet med SMIL-tilskudd

- fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap
- redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift.

Prosjektene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Det kan gis tilskudd til

- Forurensnings- og klimatiltak (avskjæringsgrøfter, kanaler, reparasjon av lukninger/lukka rør etc)
- Kulturlandskapstiltak (restaurere og bevare bygninger, kulturminner, gamle ferdselsårer / stier etc)
- Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter

For nærmere om hva det kan søkes tilskudd til m.m, se lokale tiltaksstrategier for Folldal: <https://www.folldal.kommune.no/f/p1/i40b68c4e-4bad-4115-ae02-743740cab820/smil-tiltaksstrategier-2014-2017.pdf>

Forurensnings- og klimatiltak som gjelder mindre prosjekter hvor kostnaden ikke overskrider kr 10.000,- kan tiltaket gjennomføres først og søke tilskudd etterpå, søknad innen 15. oktober. For alle andre SMILprosjekter gjelder søknadsfrist 15. mai før tiltaket igangsettes. Søknaden skal (bør) være behandlet av kommunen før tiltaket påbegynnes.

SMIL er et miljøtilskudd, og det stilles strenge miljøkrav. Miljøverdier skal kartfestes og beskrives (kulturminner, områder viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer samt andre forhold av miljømessig betydning). Det er krav om at foretaket på søknadstidspunkt skal ha oppdatert gjødslingsplan og journal over plantevernmidler om det benyttes. Gjødslingsplan /journal plantevernmidler skal legges ved søknaden eller vises landbrukskontoret.

For mer informasjon, link til elektronisk skjema, forskrifter, rundskriv etc finner du på Landbruksdirektoratets nettside: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/spesielle-miljotiltak/om-tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket>

DRIVEPLIKT OG AVTALE OM JORDLEIE

Etter jordlovens § 8 har eiere av eiendom med jordbruksareal driveplikt. Jordbruksareal er fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Driveplikten kan oppfylles på 2 måter; ved at eieren driver jorda sjøl eller ved at man leier bort jorda. Ved bortleie er det krav om skriftlig avtale mellom bortleier/leietaker, som varer minst 10 år av gangen. Når avtalen er inngått, skal eier sende kopi av avtalen til kommunen. Her er link til skjema «Avtale om leie av jord» som kan benyttes: https://www.folldal.kommune.no/f/p1/ic70c689f-557e-4398-991f-bcc4ef27eb3f/jordleieavtale_info-bak-om-driveplikt.pdf

Her er link til Landbruksdirektoratets nettside med mer informasjon om driveplikt og jordleie: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/eiendom/driveplikt#utleie-av-jord>

TILSKUDD TIL DRENERING

Det kan gis tilskudd til drenering av tidligere grøftet jordbruksareal. For planerte arealer kan det i tillegg gis tilskudd til arealer som ikke tidligere er grøftet. God drenering er avgjørende for å kunne øke matproduksjon i åra som kommer. Det er også et viktig ledd i å tilpasse jordbruket til et endret klima med mer nedbør. God drenering reduserer faren for erosjon og bidrar på den måten til god vannkvalitet og et godt vannmiljø. Godt drenert jord slipper dessuten ut mindre lystgass enn vannmettet jord.

Tilskudd til drenering, avgrenset til systematisk grøfting, profilering og omgraving utgjør kr 2000,- pr dekar. Ved annen grøfting (usystematisk grøfting og avskjæringsgrøfting) kan det gis 30 kroner per løpemeter grøft begrenset oppad til kr 2000,- per dekar. (Vær oppmerksom på at det er mulig å søke SMIL-midler til åpne avskjæringsgrøfter).

Med søknaden skal det legges ved kart med grøfteskisse. I tillegg kan det være aktuelt med følgende vedlegg: Avtale med eier om å gjennomføre tiltaket – Dokumentasjon av tidligere drenering eller planering – Detaljert kostnadsoverslag.

Det er ingen søknadsfrist, men det må søkes i forkant – arbeidet må ikke settes i gang før søknaden er behandlet. Nærmere opplysninger om ordningen finnes på nettsida til Landbruksdirektoratet: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/drenering/om-tilskudd-til-drenering-av-jordbruksjord#tilskudd-til-drenering-av-jordbruksjord>

Det søkes elektronisk via altinn:

<https://www.altinn.no/skjemaoversikt/landbruksdirektoratet/tilskudd-til-drenering-av-jordbruksjord/>

GJØDSELPLANLEGGING

Minner om årets gjødslingsplan for de av dere som ennå ikke har den. Alle foretak som disponerer jordbruksareal og som har mer enn 5 GDE har krav om årlig gjødslingsplan som skal være utarbeidet **før** våronna/vekstsesongen starter.

For mer innhold og krav til gjødslingsplan vises til forskrift om gjødslingsplanlegging:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-07-01-791?q=gjodslingsplan>

Hvis det ved kontroll oppdages at gjødslingsplan mangler eller er mangelfull, blir det foretatt avkorting i tilskuddsbeløpet:

«For manglende gjødslingsplan er normen at det avkortes 20 % av areal- og kulturlandskapstilskudd og 20 % til pga feilopplysninger. Dette hvis du har krysset ja i søknaden om produksjonstilskudd for at du har gjødslingsplan og du skulle ha krysset nei.»

Også ved søknad om tilskudd til generelle miljøtiltak (RMP) er det krav om at du skal ha gjødslingsplan. Manglende / mangelfull plan kan medføre opptil 100% avkorting av tilskuddet. Så det lønner seg å få utarbeidet gjødslingsplan.

UTMARKSBEITSESESONGEN 2019

Det vil bli sendt ut brev til alle beitelaga etter hvert. Her kommer en kort oppsummering av det viktigste.

Skadefellingslag

Folldal vil fortsatt delta i fellesprosjektet for skadefellingslag sammen med kommunene Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Rendalen og Engerdal. Leder for det interkommunale fellingslaget er Jo Esten Trøan. Fellesforvaltninga for landbruk og miljø Alvdal og Tynset er vertskommune for det interkommunale fellingslaget. I Folldal er det Lars Henrik Odden som er lokal leder og nestledere er Kjetil Streitlien og Bjørn Rogstad. Folldal vil i disse dager oppnevne cirka 20 medlemmer i det interkommunale fellingslaget. Det var ingen skadefellingsforsøk i Folldal i 2018. Men medlemmene i fellingslaget fra Folldal gjorde en stor innsats under ulvesituasjonen i Tolga, Rendalen og Tynset. Interkommunale fellingslaget har gjort mye anskaffelser i forhold til materiell forbedret radioutstyr, ulveliner og det skjer mye på utvikling av hunder både i forhold til ulv og jerv.

Ved rovdyrskade eller mistanke om rovdyrskade

Fylkesmannen i Hedmark og Oppland er slått sammen til Fylkesmannen Innlandet. Det betyr at rutinene i de to fylkene skal samkjøres og alt er ikke klart foreløpig.

-Obdusent hos SNO varsles ved funn av kadaver.

-Husk mulighet for å søke fylkesmannen om tilskudd til ekstraordinært tilsyn. Dette kan ordnes ved telefon til fylkesmannens beredskapstelefon. Åpningstid denne telefonen vil normalt bli 08.00 – 21.00. Hva som blir telefon nummeret for beredskapstelefonen rovdyr for Innlandet er pr nå ikke avklart.

-Eventuell søknad om skadefelling ordnes av beitelaget først telefonisk til fylkesmannen beredskapstelefon. Deretter må det ettersendes skriftlig søknad i form av epost eller lignende.

-Dersom skadefelling innvilges vil fylkesmannen varsle fellingslagets ledelse direkte.

Fellingslaget vil deretter vurdere situasjonen og avgjøre innsatsen videre.

Rovvilterstatning

For 2018 var det 28 sauebrukere i Folldal som søkte erstatning for rovdyr tap. Det ble erstatta totalt 34 søyer og 119 lam. Men mye tap utover normaltap ble ikke erstatta. Landbrukskontoret har beregna at 15 søyer og 166 lam utover normaltapet ikke ble erstatta. Med andre ord ble under halvparten av tapet utover normaltap for Folldal innvilget erstatning i 2018. En betydelig del av rovdyr tap bekostes av husdyrbrukerne selv.

En annen konsekvens av reduserte erstatninger er at de nasjonale tall for omfanget av rovdyrskader blir lavere enn hva som er den virkelige situasjonen.

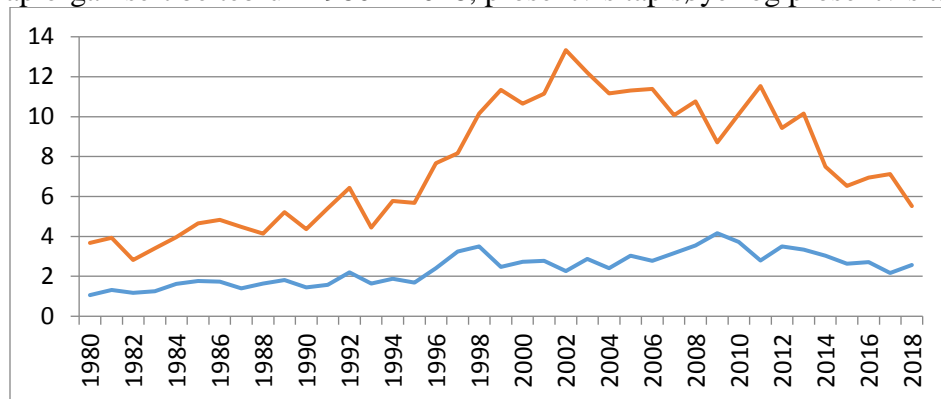

Jervespor. Foto: Lars Krempig (fra Rovdata)

Tapsutviklinga

På den positive sida har tapsutviklinga gått i riktig retning i Folldal siste åra. For 2018 må man helt tilbake til 1994 for å finne tilsvarende ganske lave tap.

Tap organisert beitebruk 1980 – 2018, prosentvis tap søyer og prosentvis tap lam

Så gjenstår det å se hva som vil skje i 2019. En hovedårsak til reduserte lammetap er nok mindre jerv de seinere år. På ettervinteren 2019 er det rapportert om en god del jervspor i deler av kommunen.

Beredskapsplaner

Det var et møte med beitelaga 23. april angående beredskapsplaner. Konklusjonen fra møtet var at det skulle satses på å lage en enkel mal for beredskapsopplegg i hvert beitelag, og en litt mere omfattende beredskapsplan for mere alvorlige situasjoner mere på tvers av beitelagsgrensene. Det lages ei arbeidsgruppe bestående av representanter fra Folldal Sau og Geit og med landbrukskontoret representert.

SJEKK GÅRDSKARTET ETTER PERIODISK VEDLIKEHOLD UTFØRT AV NIBIO

Landbrukskontor/kommune har ansvaret for det daglige vedlikehold av gårdskartet. Hvert år oppdaterer vi i forhold til nydyrking og andre endringer i fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

I tillegg gjennomfører NIBIO cirka hvert 5. til 10. år periodisk vedlikehold på gårdskartet. NIBIO gjennomførte periodisk vedlikehold av Folldal sitt gårdskart vinteren 2018/19. Ved periodisk vedlikehold går NIBIO gjennom alt areal i hele

kommunen og vurderer ut fra flybilder samt andre data alle markslagsgrenser og all klassifisering av arealer. En del blir oppdatert og endra av NIBIO der og da, og i tillegg får kommunen en liste med arealer der NIBIO ber om at kommunen gjennomfører befarings for å sjekke arealenes tilstand.

I tillegg har også landbrukskontoret høsten 2018 gjort en god del oppdateringer etter at vi fikk nye og ferske flybilder tatt i 2017.

De vanligste endringene som kan ha oppstått er:

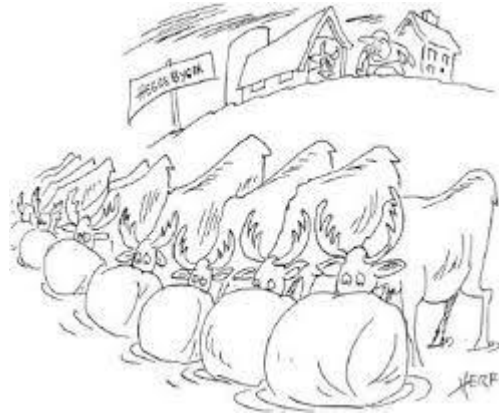
- Mindre justeringer av markslagsgrenser etter ferske flybilder. Dette kan typisk gi noen få dekar i pluss eller minus i forhold til gamle tall.
- Omklassifisering av areal. Blant annet er en del areal oppklassifisert av NIBIO fra innmarksbeite til fulldyrka jord. Omklassifiseringer kan gi ganske store endringer i forhold til gamle tall.

Det oppfordres til å sjekke gårdskartet for nye tall. Det er gårdskartet som avgjør hvor mye arealtilskudd som kan innvilges. For søknad om produksjonstilskudd høsten 2019 er det nye tall i gårdskartet som gjelder. Dersom noe skulle ha blitt feil etter vedlikeholdet skal landbrukskontoret i Folldal varsles, og vi tar en befarings.

For befaringene vi skal gjennomføre i sommer på de arealer NIBIO ønsker sjekka, vil vi forsøke å varsle eier av dyrka marka på forhånd, og gi mulighet for å delta på befaringa for den som måtte ønske det.

RYDD RUNDBALLEFOLIE

Spredning av plast i naturen er et stort tema. For landbruket er rundballefolien en stor utfordring. Alle har det travelt i hverdagen, men noen minutter her og der bør spanderes på å plukke med seg folie som ellers vil kunne ligge og slenge i naturen i årevis, og som i verste fall kan havne i magen på vilt eller husdyr.

Det sendes derfor en oppfordring til alle gardbrukere i Follidal om å rydde folie:

- Ta en runde på alle lagringsplassene dine fra vinteren og rydd folierester som har blitt liggende.
- Når du kjører rundballer etter veien og «en hale» slites løs av dekket, så stopp og plukk den med deg.
- For rundballer som er kassert er et absolutt minstekrav at folie og nett fjernes. Å dumpe rundballer på en «avfallsplass» med nett og folie på er ikke greit.
- Ved transport av folie til gjenvinning må lasta sikres slik at ikke folie ramler av etter veien.

Og sist men ikke minst så husk å være grundig med å fjerne nett og folie når du forer. Ikke la beitedyr gnage på rundballer som har folien på. Og husk at dyr skal på utmarksbeite mange plasser, og at rundballelager som står ubeskytta i utmarka, kan gi utilsikta «folieopptak» i vomma på beitedyra. Folien fyller vomma og gir mindre plass til grovforopptak, og senker dermed produksjonspotensialet til dyret.

Dersom vi slurver med rundballefolien er det noe som er godt synlig og som svekker landbrukets omdømme. Det er heller ikke noen bra sak for landbruket med husdyr levert til slakteriene med folie i vomma.

IBU MIDLER TRADISJONELT LANDBRUK 2019

IBU = Investerings, bedrifts- og utviklingsmidler.

Det blir en ny befaringsrunde i Nord Østerdalen med Innovasjon Norge 4.-6. juni. Har du et aktuelt prosjekt og ønsker besøk - ta kontakt med jordbrukssjef.

For 2019 er det ingen søknadsfrist for IBU-finansiering tradisjonelt landbruk. Det er løpende saksbehandling gjennom året så lenge det er midler. Det kan gis tilskudd til faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter.

Prioriterte områder for Hedmark og Oppland er først og fremst grovforkrevende produksjoner. Bruk av tre i bygget vil gi ekstra tilskudd. Ombygging fra bås fjøs til løsdrift og små og mellomstore mjølkebruk 15-30 årskyr er særskilt prioritert. All økologisk produksjon er prioritert. På grunn av markedssituasjonen innvilges ikke tilskudd til sau (unntatt økologisk) for 2019. Men det er likevel en åpning for driftsbygninger for sau inntil kostnad 1,5 million ved generasjonsskifte der bruker er under 35 år, og der det ikke blir noen økning av produksjonen. Markedssituasjonen innenfor mjølk- og kjøtt på storfe tilsier en sterkere prioritering av modernisering av mindre og mellomstore melkeproduksjonsbruk, framfor større utvidelser innenfor melkeproduksjon eller nyetableringer og større utvidelser innen ammeku. Innovasjon Norge vil i større grad enn tidligere krever at langsiktige avtaler om kvote foreligger, dersom det skal bygges for økt produksjon på mjølk.

Det gis IKKE tilskudd til tiltak som er påbegynt før søknaden er avgjort. Med «påbegynt» menes igangsettelse av bygg- og anleggsarbeider eller inngått rettslig bindende forpliktelse og/eller kontrakt som gjør investeringen irreversibel.

Se for øvrig informasjon på Innovasjon Norge sine hjemmesider:

<https://www.innovasjon Norge.no/no/tjenester/landbruk/finansiering-for-landbruket/tradisjonelt-landbruk/>

Investeringer

Det kan gis tilskudd til investeringer i faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter opp til 35 % av godkjent kostnadsoverslag. Øvre grense for tilskudd er 2 millioner per prosjekt. Det kan gis et tillegg i tilskuddet på inntil 10 % i forhold til normal støtteutmåling innenfor maksimalsatsene ovenfor for prosjekter der tre er hovedmateriale i vegg og takkonstruksjoner. For gjødsellager kan det gis tilskudd inntil 20 % avgrenset til 100 000 kroner.

Frukt- og bær dyrking

Det kan gis tilskudd til nyplanting innen økologisk frukt- og bær dyrking med inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag. For konvensjonell dyrking er støttesatsen inntil 35 %.

Generasjonsskifte

Det kan gis tilskudd til personer under 35 år, som i forbindelse med overtagelse av landbrukseiendom trenger å gjennomføre mindre investeringer (inntil kr 1,5 millioner) for å opprettholde produksjonen innen tradisjonell landbruksdrift eller bygdenæringer. Tilskuddet kan gis med inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag, for kvinner inntil 70 %.

IBU MIDLER BYGDENÆRINGER/NYE NÆRINGER

Har du en ide om ny næring eller tilleggsnæring tilknyttet landbrukseiendommen? Innovasjon Norge har mulighet for etablerstipend, tilskudd til bedriftsutvikling og tilskudd til investeringer. Nasjonale satsingsområder er; landbruksbasert reiseliv, lokalmat, «Inn på tunet», bioenergi og bruk av tre. Men nyskapende og gode prosjekter kan ha mulighet for støtte, litt uavhengig om de faller inn under en av disse kategoriene. Ta kontakt med jordbrukssjef Bjørn Gussgard.

SKOGBRUK

- Offentlige tilskudd til skogkulturinvesteringer i 2019

Følgene tiltak/ skogkulturinvesteringer gis offentlig tilskudd i 2019:

- Markberedning – 40 % av kostnaden eks MVA
- Planting/ såing – 40 % av kostnaden eks MVA + klimatilskudd for tettere planting
- Ungskogpleie – 50 % av kostnaden eks MVA. begrenset til kr 250 / dekar
- Gjødsling av skogsmark – 40 % av kostnaden eks MVA
- Manuell 1. gangs tynning, hogstklasse III med satser kr 130/ m3 eller inntil kr 400/ dekar

Restkostnaden som ikke dekkes med tilskudd kan dekkes med skogfond.

Alle krav om bruk av skogfond og søknader om tilskudd meldes til kommunen på eget standardskjema eller føres elektronisk via skogfond.no. Frist for levering av søknad om tilskudd til kommunen:

15.11.2019. Søknad om tilskudd til gjødsling og tettere planting har egne frister, ta kontakt med kommunen. Aktuelle skjema og linker finner du på kommunens hjemmeside sammen med utfyllende informasjon.

Tilbud om lokalt ungskogpleiekurs

Inneværende år er det spesielt gunstig og utføre ungskogpleie da tilskuddssatsen er oppjustert fra 40 til 50 %. I denne sammenheng tilbyr vi et lokalt kurs i ungskogpleie for skogeiere og andre interesserte. Kurset vil omfatte en teorikveld inne, og en praksisdag ute. Kursavgiften utgjør ca kr 1.500 og kan dekkes med skogfond. Kursdato blir tilpasset deltakerne så langt dette er mulig. For å kunne gjennomføre et slikt kurs må det være minst fem deltakere, og vi ber derfor alle interesserte å melde fra til undertegnede innen **31. mai**.

Rådgiver skogbruk Anders Jensen tlf: 95842247 epost: anders.jensen@alvdal.kommune.no

FIAS – DEKLARERING AV FARLIG AVFALL

FIAS ønsker informasjon om strengere krav til deklarerer av farlig avfall. Spillolje og enkelte andre typer farlig avfall forekommer fra landbruket.

For å få levert slikt avfall er det nå innført en sentral deklareringsordning, som må fylles ut i forkant av avfallsleveringen til FIAS. Inntil videre kan også FIAS yte bistand her, men de har lagd en informasjons- plakat som setter inn her, slik at dere kan få levert avfallet uten for mye «plunder og heft».

eDeklarering

Farlig avfall skal deklarerer elektronisk.

Alle næringsdrivende som leverer farlig avfall til FIAS skal benytte elektronisk deklarerer.

Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

Hvordan komme i gang?

- Den i virksomheten som er administrator i Altinn kan logge inn på www.avfallsdeklarerer.no.
- Opprett bedriftsprofil, og registrer sluttbrukere som skal kunne deklarerer farlig avfall på vegne av bedriften.
- Administrator kan velge å gi FIAS fullmakt til å deklarerer farlig avfall på vegne av virksomheten. Bruk virksomhetsnummer 974 894 688 (eller søk frem Fjellregionen Interkommunale Avfallsselskap as).

For større virksomheter, gis tilgang til den som skal administrere avfallsdeklarerer i Altinn. Velg Tilgangsstyring, og tildel rettigheter for "Energj, miljø og klima".

Detaljert brukerveiledning finnes på www.avfallsdeklarerer.no/veiledere

Det er også mulig å ta kontakt med brukerstøtte på e-post brukerstotte@avfallsdeklarerer.no eller tlf. 951 61 748.

Les mer om leveringsplikt for farlig avfall og krav om skriftlig dokumentasjon i Avfallsforskriften, §11-8.

TH: 62 49 48 00 • www.fias.no

FIAS Proff

BONDENS NETTVERK

Bondens nettverk i Folldal er nå oppdatert med nye kontaktpersoner. Dette ligger på nett på <https://www.folldal.kommune.no/tjenester/naring-landbruk-og-miljo/landbruk/>

Bondens Nettverk plakaten er ment som en liste over ressurser som kan være aktuelle ved ulike problemer eller kriser på gardsbruk. Det er ikke hensikten at landbrukskontoret i Folldal nødvendigvis skal ha oversikt over alt som skjer, men vi bidrar gjerne når det er behov for oss. Man kobler inn de ressurser som er relevante i hvert enkelt tilfelle, og i henhold til det som ønskes av den som trenger bistand.